

[Johan Poulsen.]

målsætning at skabe mulighed for større forædling af den fisk, der fanges.

Den foran skitserede, særdeles uheldige udvikling har sin hovedårsag i det svigtende klipfiskemarked. Spanien, der traditionelt har været Færøernes vigtigste aftagerland, har i voksende omfang oparbejdet sin egen fiskerflåde og fiskeindustri, således at det nu endda kan optræde som klipfiskeeksportør f. eks. på det brasilianske marked. Derved er afsætningen i Spanien reduceret kraftigt. Det andet hovedmarked for klipfisk, Brasilien, har også været præget af stigende vanskeligheder. Filetproduktionen har ganske vist været stigende, men er endnu ikke af større omfang.

Foruden i skibe er der i de senere år investeret betydelige beløb i faciliteter i land, bl. a. i fisketørrerier, som nu i mange tilfælde står ubenyttet hen som sådanne på grund af den ringe efterspørgsel efter klipfisk, i fryserier og i de sidste år i filetfabrikker. Det siger sig selv, at i et samfund som det færøske, der ikke alene industrielt, men på de fleste andre samfundsområder er tilbagestående i forhold til nabolandene og i løbet af forholdsvis kort tid skal gennemgå processen fra naturalstadiet til et moderne, industrialiseret samfund, dér vil behovet for kapital altid været stort, og udviklingstakten fremover vil i de fleste tilfælde være afhængig af, hvilke muligheder der er til stede for finansiering af investeringsbehovet.

Foruden finansieringen af de nævnte to hovedopgaver: skibene og salg af produktionen, således at man får det bedste og størst mulige udbytte af produktionen, er der adskillige andre opgaver, der trænger sig på og kræver en samtidig løsning. Jeg kan således nævne havne, veje, sygehuse og skolevæsen. Her kan nævnes folkeskolen, opførelse af et nyt seminarium og et nyt gymnasium, begge ved Thorshavn. Og så den sociale lovgivning. Her er der tale om investeringer i sociale institutioner som

døveskole, børnehaver, børnehjem, alderdoms- og plejehjem og sidst, men ikke mindst, el-udbygningen på øerne.

Endelig kan jeg nævne, at Færøerne ligesom de fleste andre lande også har boligproblemet at kæmpe med. Flugten fra bygd til by er i de sidste år tiltaget i næsten uhyggelig grad. Medens antallet af tomme, ubeboede lejligheder stiger for hvert år i de mindre, ucentralt beliggende bygder, øges vanskelighederne med at skaffe forsvarlige beboelsesforhold tilsvarende på de pladser, hvortil de tilflyttede søger. I en by som Thorshavn er vanskelighederne i så henseende ganske betydelige, og set ud fra et sundhedsmæssigt og socialt synspunkt er det et spørgsmål, om den igangværende udvikling ikke snarere må betegnes som et tilbageskridt end som et fremskridt, og da især for de mange tilflyttende familier.

Med hensyn til de fremtidige investeringer i boligbyggeri bemærker rapporten, at der rundt regnet lever 270 familier under meget dårlige boligforhold. Disse 270 familier repræsenterer således det aktuelle udækkede boligbehov, og heraf har Thorshavn et udækket behov på ca. 130 huse. Det oplyses, at bygningsmyndighederne i Thorshavn ligger inde med omkring 500 ansøgninger om byggetilladelse, og at man vil tilstræbe et årligt byggeri på omkring 100 huse i de kommende år. På baggrund heraf og under forudsætning af en vedvarende fraflytning fra de mindste bygder kan en byggevirksomhed på omkring 275 huse årlig i nævnte 5 års periode anses for sandsynlig, heraf ca. halvdelen i Thorshavn. Sættes 60.000 kr. som norm for et hus på Færøerne, kommer man op på et investeringsniveau på 16,5 mill. kr. om året eller 82,5 mill. kr. i 5 års perioden.

De fleste af de her nævnte områder er opgaver, hvis snarlige og heldige løsning vil være en betingelse for en god og frugtbar fremtidig udvikling af det færøske samfund; men det er samtidig en udvikling, som stiller store krav til kapital og finansiering,